

Sažetak

Autor opisuje područje (fizički prostor, ljudsku zajednicu, kulturu, ambijent) kao konkretni »hic et nunc« pastoralnog djelovanja, mjesto na kojem se osobe susreću i integriraju, a upravo je stoga, kao što autor posebno ističe, područje potrebno objektivno poznavati. Pastoral, odnosno odgoj neke osobe u vjeri, vodi računa o činjenici kako se spasenje događa u povijesti pa je upravo i stoga Crkva pozvana koračati ukorak s čovječanstvom, iskazujući stav služenja, simpatiju, dijalog i sudjelovanje. Konkretno, to znači da se pastoral vrši unutar stvarnog života, a Crkva pritom treba iskazivati solidarnost s konkretnim područjem na kojemu djeluje. S obzirom na mladenački pastoral potrebno je poznavati konkretnu mladenačku situaciju, ali je prije svega potreban suživot s mladima.

Ključne riječi: područje kao mjesto pastorała, pastoral mladih

1. UVOD

U karakterističnom procesu socijalizacije u naše vrijeme postoje dvije težnje: želja za sudjelovanjem u sudbini čitavog čovječanstva bez obzira na nacionalne granice te želja da se odluke donose unutar manjih, jasno određenih i konkretnih ljudskih skupina. Tako se ustanovljuju administrativni okruzi, ali se iznad svega utvrđuju socijalni okviri u kojima su osobe pozvane preuzeti izravnu odgovornost za rješavanje problema.

Izraz područje poprima široko i opće značenje u društvenom kontekstu, sa svojim posebnim ustrojem i organizacijom života i odnosa, u kojem nastaju i u kojem se je moguće u suodgovornom sudjelovanju sučeljavati sa zajedničkim problemima. Taj izraz ne ukazuje dakle samo na neku

gradsku četvrt, nego već – prema pojedinim slučajevima – i na veće područje, grad, pokrajinu ili cijelu državu.

Područje je istovremeno i fizičko-geografski prostor, ljudska zajednica, kulturalno okruženje i životni okoliš.

Fizički prostor utječe na ljudsku skupinu koja tu boravi i odražava njezine stavove i sposobnosti. Uz njegovu pomoću osobe ustanovljuju određeni odnos (ukorjenjenje, nestalni boravak, prolazak...) i u njemu vrše određena djela koja utječu na sveukupnost života: napuštanja, koncentracije, uljepšanja, stvaranja znakovitih prostora. U fizičkom prostoru razvija se život

* Naslov izvornika: *Territorio*, u: M. MIDALI – R. TONELLI (ur.), *Dizionario di pastorale giovanile*, Elle Di Ci, Leumann (To) 1989, str. 1112-1118.

ljudske skupine. Ona može biti u fazi prirodno okupljanja (područja emigracije, izbjeglički kampovi, divlja urbanizacija...). Redovito je to zajednica koja je društveno i politički organizirana. Područje je tako ne samo fizičko područje nego ljudska stvarnost koju sačinjavaju odnosi koji se uspostavljaju, ustanove koje tu nastaju kao i zakoni koji uređuju društveni život i vršenje vlasti. U njemu postaju važni sudjelovanje, udruživanje, odgojne i kulturalne ustanove, društveni i politički ustroj.

Tako shvaćeno, područje – kao prostor u kojem se osobe susreću i integriraju – postaje mjesto stvaranja i razvoja pučke kulture. Pod »kulturom« razumijevamo nastalu konfiguraciju i odgovarajuće oblike svijesti koji su značajni za neku ljudsku skupinu u određenom povijesnom trenutku. Bez obzira na usustavljanje koje je plod razmišljanja i prije nje pučka kultura opisuje narod i njegov život, tj. skup običaja i pučkih navika, obiteljska i društvena slavlja i tradicije, važeća makar i neizrečena pravila, prisutnost ili uspomene na znakovite osobe, te razne aktivnosti koje nastoje osnažiti savjest, proširiti poznavanje, probuditi stvaralaštvo pojedinaca, skupina i sveukupne zajednice.

Na temelju sinteze triju prethodnih elemenata nastaje složena stvarnost koju zovemo ambijent, tj. skup fizičkih i ljudskih uvjeta u kojima se odvija pojedinačni i društveni život. On pokreće razvoj i ponašanje pojedinaca i zajednice, ali se neprekidno mijenja, svjesno ili nesvjesno, samim ponašanjem.

Promatranje područja, kako smo ga opisali – fizički prostor, ljudska zajednica, kultura, ambijent – mijenja perspektive ljudskog djelovanja ističući neke zahtjeve.

Prvi je pažnja usmjerena prema *kolektivnoj dimenziji* pojava, bile one pozitivne ili negativne. One utječu na pojedine osobe, ali istom snagom utječu i na cjelinu, na

kolektivitet. Ovaj ima stvarnu konzistentnost o kojoj valja voditi računa u stvaranju programa i u bilo kakvom djelovanju. U njemu se, kao u prvom subjektu, odvijaju procesi izmjene, poboljšanja ili degradacije, koji se ogledaju i na pojedincima. Čini se da to potvrđuju i nedavne ekološke (toksični oblaci) kao i društvene pojave (javna nesigurnost, širenje nasilja, opće nepovjerenje).

Drugi zahtjev vezan uz perspektivu područja je potreba za *objektivnim poznavanjem* stvarnosti kao nužan uvjet uspjeha svake aktivnosti. Prosljed samo na temelju subjektivnih velikodušnih poticaja u praksi pokazuje svoja ograničenja: zadovoljava osobu koja djeluje, ali ne mijenja situaciju.

Treći zahtjev odnosi se na važnost *strukture* i organizacija. One predstavljaju organiziran sustav prosljeda i društvenih uloga koje se razvijaju oko jedne vrednote ili oko niza vrednota. To je skup mehanizama koji je okupljen zato da bi ih održavao, regulirao i prenosio. Imaju određenu ulogu i težinu: djeluju prema osobama i skupinama izdvajajući, usmjeravajući i potičući pothvate i zahtjeve. Mogu međutim i kočiti, isključivati, diskriminirati. Područje stavlja u žarište nužnost neprekidnog kritičkog vrednovanja postojećeg ustroja kako bi postao djelotvorno sredstvo promicanja i mjesto izražavanja osobe.

Četvrti se zahtjev odnosi na *procese* kojima se nastoje promijeniti situacije ili izaći ususret potrebama osoba i ambijenta. Taj se zahtjev izražava riječju »*animacija*«. Zajednica kao objekt zahvata kojemu je cilj preoblikovanje treba biti i njegov djelatni subjekt. Nije riječ samo o tome da se neposredno riješi neki problem nego i da se probude snage zajednice i da se zajednica u sve to aktivno uključi. Razvijati neku ljudsku skupinu znači učiniti je sposobnom da preuzme odgovornost za ono što se unutar nje događa.

Osoba je prema tome središnja uporišna točka kojoj se stječu perspektive područja. Od nje naime polaze dinamizmi i aktivnosti koji tom području mogu dati fizionomiju. U tu se svrhu i programiraju i ostvaruju određene promjene.

2. PASTORALNE PERSPEKTIVE

Područje je svjetovna stvarnost koja postoji prije Crkve, i u svakoj je pastoralnoj aktivnosti na raznolike načine od nje neovisno. Odnosi se na ljude i ljudsku zajednicu koji su u potrazi za zajedničkim dobrom.

Pastoral, shvaćen kao odgoj neke osobe u vjeri, odgoj i obrazovanje kršćanske zajednice i zalaganje za evandeosko prožimanje povijesti, treba sebi posvijestiti hoće li i kako prihvatiti tu stvarnost. Tako nastaju neka pitanja od odgovora na koje polaze vrlo različiti pravci rješavanja: treba li pastoral promatrati područje prema njegovim kulturalnim, društvenim i političkim odrednicama ili se može i ne obzirati na njih kao da je riječ o nečemu što je strano evandeoskom navještaju? Valja li o području razmišljati samo kao o konkretnom mjestu u kojemu će se izreći evanđelje ili i njega treba promatrati kao stvarnost koju valja evangelizirati? Kojim se načelima valja ravnati pri poduzimanju pastoralnih aktivnosti u nekom području?

2.1. *Spasenje se događa u povijesti*

Bog se čovjeku objavio na čovječji način. Njegovo neizrecivo otajstvo i njegova spasenjska volja postali su shvatljivi i mogu se iskusiti, jer su izraženi u ljudskim posredovanjima. To se događa tijekom povijesti, ali posebice u događaju utjelovljenja. Bog je u Isusu htio postati čovjek kako bi spasio čovjeka. Čovječanstvo, koje je u stvaranju osposobljeno biti »očitanje

Boga« ukoliko je njegova slika i prilika, u utjelovljenju je prihvaćeno u Božji život. Ljudsko je tako mjesto gdje se spasenje objavljuje i posredovanje pomoću kojega se spasenje događa. To nas je naučio Isus svojim životom više nego svojim riječima.

Isusova povijest i otajstvo daju nam pravo da ustvrdimo kako se utjelovljenje nastavlja te kako treba biti zakon i uzor crkvenog djelovanja. Stoga je »čovjek put Crkve«, pa prema tome i njezina pastoralna. »Nije riječ o čovjeku apstraktnom, nego stvarnom kakav jest, povijesnom [...] u svoj istini svoga postojanja, svog osobnog, a i zajedničkog i društvenog bića« (RH 13.14). Na području se nalazi čovjek u svojoj egzistencijalnoj sveukupnosti: život i kultura, pojedinac i društvo, mogućnost i otvoreni povijesni projekt. Prema logici utjelovljenja, u području je prisutna i djeluje Božja spasiteljska moć ne samo po gestama Crkve nego i po svakoj ljudskoj odluci koja utječe na čovjekov život.

Vjera dakle nastoji razlučiti djelo milosti i grijeha, uočiti prisutnost Boga koji u Kristu-čovjeku neprekidno otkupljuje svoja stvorenja kako bi ih oživio kao nova stvorenja u njegovu Duhu.

Odabir djelovanja u području i s područjem proizlazi tako iz otajstva utjelovljenja. Krist, prisutnost spasenja a ne osude, spasenja koje preuzima sve što je ljudsko, označava hod za pastoralno djelovanje koje namjerava navijestiti evanđelje u srcu situacija u kojima se odlučuje o čovjekovu životu.

2.2. *Crkva korača s čovječanstvom*

Crkva je znak i sredstvo spasenja i Kraljevstva. Te stvarnosti nadilaze njezina povijesna ostvarenja zbog čega je ona uvijek u potrazi za Duhom koji djeluje u povijesti.

Crkva označava i nastavlja otajstvo utjelovljenja, »onu sasvim posebnu povijest

Boga s čovjekom i onu sasvim posebnu povijest čovjeka s Bogom« (Barth) koje se isprepleće u svakoj osobi i u svakom vremenu sve do obnavljanja svega u Kristu. Crkva dakle korača s čovječanstvom. Ona zna da nije izdvojena ni suprotstavljena svijetu i ljudskoj povijesti, nego unutar njih, kao kvasac u tijestu. Odatle i potreba da živi u »društvu« s ljudskim zajednicama te sposobnost da preuzme odgovornost za njihov život, da s njima dijeli svakodnevni kruh, da bude prisutna u napetostima, problemima, u nadama svake osobe i skupine. Tako to izražava konstitucija *Gaudium et Spes*: »Crkva, koja je ujedno 'vidljivi skup i duhovna zajednica', hoda zajedno s čitavim čovječanstvom i sa svijetom proživljava istu zemaljsku sudbinu; ona je kao kvasac i takoreći duša ljudskog društva, koje ima da se u Kristu obnovi i preobrazu u Božju obitelj« (GS 40).

To postaje još stvarnije kad »se ukorjenjuje u raznolikost kulturalnih, društvenih, ljudskih prostora« (*ondje*) kao što se zbiva s mjesnom Crkvom. U tom se slučaju treba suočiti s »viđenjima svijeta, etičkim načelima i vrlo različitim društveno-političkim sustavima« (Sinoda 1977, 15).

Odnosi između Crkve i ljudske zajednice bit će tim bogatiji spasonosnim moćima što se više budu nadahnjivali nekim načelima i stavovima.

Prvi je zasigurno stav *služenja*. Crkva zna da nije upravljena samoj sebi. Ona je u službi čovjeka i svijeta. Njezino zajedništvo je u službi njezina poslanja, ono se sastoji u preoblikovanju povijesti pomoću snage evanđelja.

Odatle proizlazi *simpatija* kao i napor koji sadašnje društvo čini kako bi postalo čovječnije, usprkos suprotnostima, kašnjenjima i hodu unatrag. Ta simpatija znači cijeliti dobro, tko god ga činio, priznajući klice istine koje pridonose razne povijesne snage i prihvaćajući težnje prema spasenju

koje su prikrivene ili izražene u svim vremenitim ostvarenjima.

Crkva dakle prihvaća *dijalog* kao svoj oblik bivovanja u svijetu i sudjeluje iznutra, ne samo kao pozvana, u životu svijeta, nadilazeći napasti zatvaranja u samu sebe.

Sve – služenje, simpatiju, dijalog, *sudjelovanje* – nadahnjuju i potpomažu sigurnost i nada: Krist spasilatelj prisutan je u povijesti i u njoj neprekidno djeluje, kao i u maloj povijesti grada, gradske četvrti, skupine.

Ono što se kaže o odnosima između Crkve i ljudske zajednice prenosi se na odnose koje valja uspostaviti na području između onih koji su zrelo izabrali vjeru i onih koji se ne drže pripadnicima Crkve, između kršćana i nekršćana, između kršćanske zajednice i građanske zajednice, između ustroja kršćanske zajednice i ustroja političke zajednice. »Djelo duha u zajednici ljudi proširenije je i nepredvidljivije od djela kršćanske zajednice« (CEI, *La forza della riconciliazione*, 1.2.2.).

2.3. Evangelizacija i obraćenje savjesti

Evangelii nuntiandi potvrđuje kako je »svrha evangelizacije zapravo ta unutrašnja promjena [...] Crkva ide za tim da istovremeno obrati osobnu i kolektivnu svijest ljudi. [...] ona također mora težiti da snagom evanđelja tako reći isprevrne mjerila ljudskog prosuđivanja, ustaljene vrednote, interese, misaona kretanja, ishodišna nadahnuća i životne obrasce koji su unutar ljudskoga roda u suprotnosti s Božjom Riječi i njegovim naumom spasenja« (EN 18-19).

Prema tome do prave evangelizacije ne može doći ako se ne uzmu u obzir kolektivni oblici života i ustrojstveni odnosi koji daju izgled ljudskom suživotu. Evangelizacija je navještaj spasenja u Isusu Kristu, stvaranje »spasonosne« situacije i pomaga-

nje čovjeku da postane svjestan takve situacije kako bi odgovorio vjerom koja se očituje u karitativnoj ljubavi. Ako je Isus spasenje, ono se može obistinuti jedino ako otajstvo njegova utjelovljenja ovdje i sada »oblikuje« dio ljudske povijesti, ako konkretnu situaciju pronikne i učini je stvarno životnom.

Od temeljne je važnosti da se evandeoska riječ naviješta i tumači izvan općenitosti i apstraktnosti koje je kočje. Jučerašnje proročstvo, danas jednostavno ponovljeno, ostaje tek spomen. U specifičnosti naših situacija ono se ispunja proročkom vrijednošću. Ono što je zapravo u žarištu jest susret između evandeoske riječi i kulture. Valja sebi pojasniti znači li evangeliziranje u praksi samo davati tumačenja o nevidljivim stvarnostima koje »nisu od ovoga svijeta«, predlagati religiozno tumačenje svijeta ili, kao što navedeni tekst želi, »pomiješati modele života« kako bi odgovorili Božjem naumu o čovjeku.

3. UPUTE ZA DJELOVANJE

Iz navedenih razmišljanja već proizlaze elementi odgovora na postavljena pitanja. Nužno je vršiti pastoral unutar života, unutar pitanja i napetosti, unutar briga i zaziva zajednice, a ne pokraj njih, gotovo kao da je riječ o usporednom služenju.

Sukladno tome, pozvani smo kao vjernici uzeti udjela u izgradnji ljudske zajednice i ne privatizirati iskustvo vjere. Valja dakle nadići česte napasti odsutnosti i ono poimanje vjere koje vjeru svodi na osobno područje. Slično tome, trebat će usmjeriti navještaj na društvenu stvarnost i ne ograničiti se na pojedinačna služenja. Kvaliteta života, mir i pravda, zajednička dobra, strukture suvremenog svijeta, odnosi u gradskoj četvrti predmet su evandeoskog osvjetljenja i potiču kršćansku svijest na stavove i djela zalaganja.

Među tim ponašanjima može se općenito navesti nekoliko značajnijih. Njihovo praktično ostvarivanje trebat će dalje tumačiti prema različitim kontekstima.

3.1. *Solidarnost*

Prvo zalaganje pasterala s obzirom na područje jest učiniti da kršćani budu prisutni u životu i događanjima ljudske zajednice, da prihvate njezino stanje i aktivno sudjeluju u njezinim strukturama i organizacijama. Crkva nije zajednica koja svoje odvaja, vodeći ih prema vlastitom skloništu ili ih uključujući jedino u vlastite organizacije i djelatnosti; ona ih naprotiv proročki šalje među ljude. To nije neka taktika osvajanja, nego ispunjenje Očeva nauma o čovječanstvu. Crkva naime u sebi ostvaruje i širi zajedništvo. Aktivna prisutnost i zalaganje kršćana tamo gdje ljudi žive i bore se jest sakrament zajedništva, koji čini vidljivim i djelatnim otajstvenu energiju Krista uskrsnulog.

Nije svojstveno za duh evanđelja trajno oduzimati legitimnost onome što čovjek pokušava u racionalnom traženju svoga rasta, iako ponekad taj napor predstavlja ograničenja, nedostatke pa čak i pogreške. Povijest čovjeka nikad nije bila potpuno čista. U njoj, kako se konkretno predstavlja, kršćani žele biti solidarni.

Solidarnost treba postati oblik »trajne pokretljivosti vjernika« (Pavao VI), nositelja poruke koja se ne postavlja nad ljudska rješenja, nego se u njih utjelovljuje da bi ih prosvijetlila, umnožila i sudjelovala u njihovom pročišćenju. Valja dakle i u mentalitetu i u praksi nadići paralelizme i konkurentski duh koji crkveno suprotstavlja onomu što se radi na svjetovnom području; uključiti se u zdrave struje povijesnih napora, sudjelujući s drugim snagama u borbi za oslobođenje svakog oblika neljudskog odnosa i života. Ne treba se odreći

kršćanskog identiteta, ali ga ne valja ni apsolutizirati prema pojedinačnim naglascima. U aktualnom pluralizmu svaka osoba ili skupina koja ne uspijeva trajno ponovno izraziti svoj identitet nikako ne može obogatiti dijalog i izgradnju pravednijeg svijeta; onaj tko je želi potaknuti iznad onoga što ona dopušta, čini je neprirodnom i stvara umjetne ograde.

Kršćanska zajednica želi dakle sudjelovati u svim opravdanim naporima ljudi za postizanje veće kvalitete života kao izravno zainteresiran subjekt snagom vlastitog izbora. To može naći konkretnu primjenu na međunarodnom području (mir, razoružanje, novi ekonomski poredak, rješavanje problema gladi); na nacionalnom (ljudska prava, jednakost, pravda, briga za one koji su na rubu društva) i u neposrednom području (okoliš, funkcioniranje ustanova i službi, odgoj...).

Uz solidarnost se nadovezuje govor o načinima i ciljevima koji su svojstveni kršćanskim postupcima u stvarnosti područja. Konkretnije, u kojim prostorima, ustanovama i djelatnostima valja usredotočiti i izraziti kompaktnu (konfesionalnu) kršćansku prisutnost i u kojim situacijama pridonijeti vlastito iskustvo vjernika kako bi se posredovala kultura zajedničkog dobra. Poznavanje mreže odnosa i ustroja omogućit će da se u svakom kontekstu i ljudskom udruživanju razumije koji su najprikladniji oblici.

Može se smatrati kako postoji opće slaganje oko nekih usmjerenja. Dužnost je svijui zanimati se za društveni, politički i kulturalni život područja prema nadahnutim kršćanskim izborima koji u konkretnoj situaciji mogu biti različiti prema stanju subjekata i konfiguraciji konteksta. Poželjno je da kršćani, ako i nisu izravni upravitelji organa u kojima sudjeluju ili su manjina, daju svoj doprinos i koriste svoje

pravo konstruktivne kritike za bolje rješenje čovjekovih problema.

Treba potvrditi pravo i dužnost crkvene zajednice da stvara i vodi strukture koje su korisne za izražavanje kršćanskih vrednota, pa prema tome i valjanost zalaganja vjernika u njima.

Pretpolitičko (odgoj, kulturalno zalaganje, razvoj osoba) predstavlja se kao moguć i znakovit prostor za različitu prisutnost kršćana u području, kao pojedinaca i u specifičnim ustanovama.

Kršćanske ustanove, stvorene za službu čovjeku na svjetovnom području, moraju se otvoriti oblicima upravljanja koji su svojstveni današnjem društvu (sudjelovanje, javni značaj administracije, suodgovornost, demokratičnost) i pokazati veliku sposobnost prihvaćanja i vrednovanja čovjeka ukoliko je osoba, posebice čovjeka koji nema pravo glasa na društvenom, kulturalnom i političkom području.

3.2. *Misionarenje*

Kršćanske zajednice, bogatstvom svog iskustva u vjeri, postaju u području osloboditeljice energije sposobne oploditi često neprovidne i otporne stvarnosti. Prevođe vjeru u zalaganje za život, karitativnu ljubav u pomirenje i prihvaćanje, nadu u sposobnost izdržljivosti i borbe. One naviještaju i izvor i podrijetlo tog bogatstva: Isusa Krista i otajstvo njegove spasonosne prisutnosti.

Crkva posjeduje radosnu vijest koju mora naviještati riječima i djelima. Ona ljudima upućuje poziv: predajte svoj život Bogu kao jedinoj mogućnosti punine. Upravo je zbog tog služenja i poslana čovjeku.

Crkva u području vrši svoj misionarski poziv okupljajući vjernike u autentične zajednice kako bi postali protagonisti jedinstva a ne bijega i cijepanja (zajedništvo);

ujedinjujući uz prvenstvo evangelizacije mnogostrukost karizmi kojima je Duh obožuje (navještaj); promičući kod onih koji su prihvatili vjeru dubinu poznavanja kršćanskog otajstva (kateheza); slaveći Božju djelatnu prisutnost i aktualizirajući Kristovu ponudu za čovječanstvo (liturgija); pomažući vjernicima i svim ljudima da sve jasnije daju prvenstvo duhovnome (svjedočenje); izražavajući prošireno služenje kako bi odgovorila građanskom društvu koje traži dodatak zalaganja zbog nekih nedostataka i zala koja ga pogađaju (služenje); šireći »evandeoskom izvornošću«, pa prema tome i iznad političkih i crkvenih interesa i svrstavanja, vrednote života, ljudskog dostojanstva i općeg dobra (zalaganje); prihvaćajući vapaj za »onostranim« smislom svih čovjekovih napora kao zahtjev koji ona može tumačiti (proroštvo).

Sve se to izvršava kroz duga vremena. Kršćanska zajednica se međutim ne obeshrabruje pred vlastitim ograničenjima i veličinom pothvata; ona svoje povjerenje stavlja u onoga koji je pobijedio zlo u njegovom najradikalnijem obliku.

4. PODRUČJE I OMLADINSKI PASTORAL

Iz rečenoga proizlaze posebni pokazatelji za odgojno i pastoralno djelovanje među mladima.

Područje je mjesto na kojem se uočavaju »potrebe«, »muke« i »mladenačka pitanja« na koje pastoral mora paziti, i s obzirom na ljudski rast i s obzirom na odgoj vjere.

Poznavanje mladenačke situacije neophodno je kako bi se mogao stvarati projekt za prikladno djelovanje. Za ostvarivanje takvog djelovanja postoje dopunski putevi: empirijsko-iskustveni i znanstveno-sustavni.

Prvi put traži suživot s mladima, u njihovim situacijama i problemima, pomažući pojedince da izraze svoja pitanja i težnje, razvijajući dijalog ne samo s osobama nego i sa skupinama i kategorijama; razmišljajući zatim o iskustvu u svjetlu odgojnih i pastoralnih kriterija kako iskustvo ne bi ostalo nepovezan, nijem i beznačajan materijal.

Znanstveno-sustavno poznavanje danas je olakšano sustavima za uočavanje kao i komunikacijom među ustanovama. Moguće je služiti se bankama obrađenih podataka u svjetovnim ustanovama, a isto se tako mogu koristiti vlastita jednostavna sredstva.

Poznavanje se ne odnosi samo na simptome, nego iznad svega nastoji uočiti uzroke koji prethode raznim mladenačkim pojavama. Pristup tim problemima danas uzima u obzir njihovu složenost dajući odgovarajuću težinu ne samo ekonomskim i sociološkim čimbenicima nego i subjektivnim i moralnim. Područje nije međutim samo mjesto za uočavanje i promatranje. Shvaćeno kao ljudska zajednica i kao kulturalni kontekst, postaje *širok ambijent* u kojem se odvija rast mladih. Već je naime istaknuta relativna valjanost aktivnosti koje su usmjerene prema osobama ako se istovremeno ne promijene životni uvjeti, posebno oni vezani uz čovjekovo ponašanje. Tu se smješta i pojam prevencije kao opći oblik odgajanja i odgoja u vjeri.

Ljudska zajednica u kojoj se budi energija i pokreću kompetencije i raspoloživost za stvaranje atmosfere bogate poticajima i prijedlozima olakšava prenošenje kulture i usvajanje vrednota, osjećujući oblike marginalizacije i devijantnog ponašanja. U tom je smislu područje i naslovnik i djelatni subjekt odgoja i pastoralna mladih. Valja ojačati svaki njegov vid koji općenito utječe na rast mladih. Valja isto tako održavati trajno budnom zajedničarsku svijest s obzirom na zadatak odgoja i prenošenja vjere.

Kao objekt-subjekt odgoja područje poziva na povezivanje odgojnih i pastoralnih aktivnosti te na dogovor među snagama koje promiču te aktivnosti. Danas je široko prihvaćena tvrdnja kako nije moguće odvojiti odgojnopastoralno područje od kulturalnoga odnosno od političkih odluka koje se tiču općeg dobra.

Područje je napokon društveno i crkveno mjesto na kojem su mladi pozvani *doživjeti iskustvo* zajedništva, sudjelovanja i zalaganja. U njemu se utjelovljuje i postaje neposredno vidljivom kršćanska zajednica u obliku partikularne Crkve. »Sveopća Crkva zapravo se utjelovljuje u partikularnim Crkvama sastavljenim upravo od ovog ili onog dijela čovječanstva, od ljudi što govore istim jezikom, imaju isto kulturno nasljeđe ili isto doživljavanje svijeta [...] Crkva [...] u svakom dijelu svijeta dobiva i drugačiji izgled, drugačije vanjske izražaje.« (EN 62)

Budući da ta područno obilježena Crkva treba stupiti u odnos s »vrlo različitim svje-

tonazorima, etičkim načelima i društveno-političkim sustavima« (Sinoda 1977, 15), područje za mlade postaje prostor dozrijevanja u vjeri i njezinog ispovijedanja u povijesti. Područje je i mjesto gdje se izražava konkretna ljubav prema bližnjemu koja je plod vjere.

5. ZAKLJUČAK

Iz svega rečenoga proizlazi kako je područje više nego neko »materijalno« ili zemljopisno mjesto na kojem valja naviještati evanđelje. Područje može postati povijesno posredovanje pomoću kojega se upri-
sutnjuje spasonosni Božji zahvat.

Briga za područje prema tomu uključuje određenu vrstu pastorala, a posebice pastorala mladih koji djelatnike stavlja pred nove izazove i nove stavove posebno ako se želi da evanđelje dostigne ljudski suživot i kulturu.